

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Στὴν Πόλη καὶ τὶς Ἐπαρχίαις Γρ. 40
 Στὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. 10
 Ἐξαιρετικὴ συνδρομὴ Γρ. 120

ΓΡΑΦΕΙΑ : *Saint Pierre Xan N. 2—Γαλατᾶ.*

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Κάθε φυλλάδιο 2 γρ.

Λ. ΑΝΤΡΕΓΕΒ

Ο ΑΝΑΘΕΜΑΣ

ΔΡΑΜΑ

Ἀφιερώνεται τοῦ ἥρωα τῆς Ἰδέας

Α. ΠΑΛΛΗ

(Καθὼς ὑποσχεθήκαμε δημοσιεύουμε τὴν πρώτη εἰκόνα τῆς πρώτης πράξης τοῦ «Ἀνάθεμα» τοῦ ξουσιμένου Ρούσσου λογογράφου Λ. Ἀντρέγεβ).

(Ἐνα ἄγριο καὶ ἔρημο μέρος, σὰ ράχη βουνοῦ μὲ ὕψος ἀόριστο. Στὸ βάθος τῆς σκηνῆς, καταιμεσίς τῆς ράχης τοῦ βουνοῦ, φαίνονται θεόρατες σιδερένιες πύλες κλειστές, πὸν συμβολίζουνε μὲ τὸ μεγαλεῖο τους τὸ ὄριο τοῦ κόσμου, ὅπου φτάνει ὁ Νοῦς. Πίσω ἀπὸ τὶς πύλες, πὸν πιέζουνε τὴ γῆ μὲ τὸ ἀμέτροτο βάρος τους, μέσα στὴ σιγαλιὰ καὶ στὸ μυστήριον, εἶναι ἡ Ἀρχὴ τῆς κάθε ζωῆς, ὁ Μεγάλος Λογισμὸς τῆς Οἰκουμένης. Στὰ πόδια τῶν πυλῶν στέκεται βαριά ἀκουμπισμένος στὸ μακρὸν σπαθὶ του, ἀκίνητος, σὰ μαρμαρωμένος, ὁ Κάποιος, πὸν φυλάγει τὴν εἴσοδον. Φορεῖ πλατιά ροῦχα καὶ οἱ ἀσάλευτες τῆς δίπλες φαίνονται σὰν ἀπολιθωμένες. Τὸ πρόσωπό Του τὸ κρύβει κάτω ἀπὸ ἕνα σκοτεινὸ

πέπλο καὶ ἔτσι φαντάζει σὰ μεγαλόπρεπο μυστήριον. Εἶναι ὁ Μόνος, πὸν μπορεῖ νὰ φαντοσιῇ ὁ Νοῦς. Βρίσκεται στὰ σύνορα δυὸ κόσμων. Εἶναι διπλὸς στὴν ὑπόστασή του. Στὴν ὄψιν ἄνθρωπος, στὴν οὐσία πνεῦμα. Μεσολαβητῆς ἀνάμεσα στοὺς δυὸ κόσμους, εἶναι σὰν ἕνας τεράστιος θώρακας, πὸν δέχεται ἀπάνω του ὅλα τὰ βέλη, τὰ βλέμματα, τὶς προσεχνές, τὶς ἐλπίδες, τὶς βραιοῖες. Πότε σιωπᾷ, πότε μιλεῖ σὰν ἄνθρωπος. Ἀνάμεσα στὶς πέτρες, κοιτάζοντας γύρω του δειλὰ καὶ ἄγρια, φαίνεται ὁ Ἀνάθεμας. Ἀκουμπώντας στὶς σταχτιές πέτρες, σταχτιῆς αὐτός, προφυλαχτικὸς καὶ λυγιστὸς σὰ φίδι, σιγᾷ-σιγᾷ σὰν κλέφτης τὸν Κάποιον, μὲ σκοπὸ νὰ τοῦ καταφέρει ξαφνικὰ χτυπήματα. Σκιάζεται ὅμως γιὰ τὴν τόλμη του, πηδαῖε στὰ πόδια του ὀλόρθος καὶ σκορπάει προκλητικὸ γέλιο. Κατόπι καθίζει στὴν ἄκρη μιᾶς πέτρας ἐλεύτερον καὶ ἀνεξάρτητον. Σὰν πανοῦργος πὸν εἶναι κρύβει τὸ φόβον του πίσω ἀπὸ τὸ κοροϊδιάρικον ὕψος καὶ κάποιας ἐλαφροῦς ἀδιακρισίας. Στὸ ἀδύνατον φῶς φαίνεται τὸ σταχτὶ κεφάλι τοῦ Καταραμένου πολὺν μεγάλο. Πολὺν μεγάλο φαίνεται τὸ ἀψηλὸ, στορογγυλοθολωτὸ μέτωπον του, πὸν ξεχωρίζουν ἀπάνω του ζαρωματιές, γεννημέ-

νες από συλλογισμούς άκαρπους και άλλους άπάνω σε ζητήματα ριχμένα από αιώνες στη μέση. Τό άνάριο γενάκι τοῦ Ἐνάθεμα εἶναι ψαρὸ, τὰ μαλλιά του ἐπίσης. Εἶναι ἀνήσυχος, μὰ προσπαθεῖ νὰ κρύψη τὴν ἀνησυχία, πὸν τὸν κατατρῶγει αἰώνια. Ἐρεθίζεται μὲ τὴ μεγαλόπρεπη ἀκινήσιά τοῦ Κάποιου, πὸν φυλάει τὶς πύλες. Ἀμέσως ὁμως κατόπι, κνηγώντας μὲ ἀγωνία ἐκεῖνο, πὸν τοῦ ξεφεύγει αἰώνια, κλωθογυρίζει στοὺς ἄφωνους σπασμούς, πὸν τότε πιάνουνε. Στὰ ρωτήματα του εἶναι βιαστικός και ἀψύς).

Ἐνάθεμας. Ἀκόμα φυλάεις ἐδῶ; Κ' ἐγὼ ἔλεγα πὸς ἐφυγες, ἀφοῦ κι' ὁ ἀλυσσοδεμένος σκύλος ἔχει ἀρκετὰ λεπτά, πὸν ξεκουράζεται ἢ κοιμάται κ' ἂν θὰ εἶχε ὄλο τὸν κόσμον γιὰ κατοικία του και γιὰ κύριό του τὴν αἰωνιότητα! Καὶ μήπως ἢ αἰωνιότητα φοβᾶται τοὺς κλέφτες; Μὴ θυμῶνῃς. Ἐγὼ σὰν καλὸς φίλος ἦρθα ἐδῶ σὲ σένα και σὲ παρακαλώ ὑποταχτικά: ἀνοιξέ μου γιὰ μιὰ στιγμὴ τὶς βαριές πύλες κι' ἀφῆσέ μου νὰ ἰδῶ τὴν αἰωνιότητα. Δὲν τολμᾷς; Μπορεῖ αὐτὲς οἱ γερεές πύλες νὰ σαπίσαν ἀπὸ τὰ γερατεῖα και νὰ μπορέσῃ ὁ τίμιος Ἐνάθεμας νὰ ρίψῃ μιὰ ματιὰ ἀνάμεσο ἀπὸ καμὶὰ χαραμάδα χωρὶς ν' ἀνησυχῆ κανένα. Δεῖξέ μου μιὰ χαραμάδα. Σιγά, σιγά θὰ συρθῶ πάνω στὴν κοιλιά μου, θὰ ρίψω μιὰ ματιὰ και θὰ πηδήξω πίσω. Ἐκεῖνος δὲ θὰ τὸ μάθῃ. Ἐγὼ ὁμως θὰ μάθω ἐκεῖνο πὸν θέλω και θὰ γίνω Θεός, θὰ γίνω Θεός, θὰ γίνω Θεός! Καὶ μήπως ἄσκημος Θεὸς θᾶμουν ἐγὼ; Κοίτα.

(Παίρνει σtάση περιφάνῃ και σπάνει σtὰ γέλοια. Κατόπι ἠσυχασμένος κάθεται σταυροπόδι πάνω σὲ μιὰ πλατιὰ πέτρα και ρίχνει ζάρια. Μονομουρίζει σὰ νὰ μιλή μονάχος του, ἀλλὰ τόσο δυνατά, πὸν νὰ τὸν ἀκούῃ ὁ Κάποιος).

Δὲ θέλεις. Δὲ χρειάζεται. Δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ μαλλώσω γι' αὐτό. Καὶ μήπως γι' αὐτὸ ἦρθα ἐγὼ ἐδῶ; Ἐγὼ διασκεδάζω στὸν κόσμο και ἔτσι κατὰ τύχῃ ξέπεσα κατὰ δῶ. Δὲν

ἔχω τι νὰ κάνω και διασκεδάζω. Τώρα θὰ ρίψω τὰ ζάρια. Δὲν ἔχω τί νὰ κάνω και θὰ παίξω μὲ τὰ ζάρια. Ἄν Ἐκεῖνος δὲν εἶταν τόσο βαρὺς, θὰ τότε προσκαλοῦσα ἐδῶ, ἀλλ' Ἐκεῖνος εἶναι περήφανος, πὸν περήφανος και δὲν αἰσtάνεται τὴν εὐχαρίστηση τοῦ παιχνιδιοῦ. Ἐξῆ, ὀχτώ, εἴκοσι, σωστά. Γιὰ τὸ Διάβολο πάντα εἶναι σωστά, ὡς και τότε πὸν παίξει τίμια, Δαυὶδ Λεῖξερ. . . (Τοῦ Κάποιου μὲ ἀφέλεια). Μήπως ξέρεις τὸ Δαυὶδ Λεῖξερ; Δὲν πιστεύω νὰ τότε ξέρῃς. Εἶν' ἕνας γέρος, ἄρρωστος και κοντὸς Ἑβραῖος, πὸν δὲν τότε ξέρει κανεὶς, ὡς κι' ὁ δικὸς σου ὁ Κύριος τὸν ἔχει ξεχάσει. Ἐτσι λέει ὁ Δαυὶδ Λεῖξερ κ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ μὴν τότε πιστέψω, γιατί, δὲ λέω, εἶναι κοντὸς, μὰ τίμιος ἄνθρωπος. Αὐτὰ ἐγὼ τώρα κέρδισα σtὰ ζάρια. Ἐσὺ τὰ εἶδες; Ἐξῆ, ὀχτώ, εἴκοσι. Μιὰ φορὰ στὴν ἀκρογιαλιά εἶδα τὸ Δαυὶδ Λεῖξερ, τὴν ὥρα πὸν ρωτοῦσε τὰ κύματα, γιατί παραπονιοῦνται. Καὶ μοῦ ἄρεσε. Κοντὸς, μὰ τίμιος ἄνθρωπος. Κι' ἂν κανεὶς τότε πασαλείψῃ καλὰ μὲ κατράνι και τὸν ἀνάψῃ, θὰ γίνῃ μιὰ καλή λαμπάδα γιὰ τὴ γιορτὴ μου.

(Φλναρώντας ἔτσι μὲ προσποιητὴ ἀφέλεια ἔρχεται σιγά, σιγά και καθίζει σὲ μιὰ πέτρα, κοντὰ στὸν Κάποιον).

Κανεὶς δὲν τότε ξέρει τὸ Δαυὶδ Λεῖξερ, μὰ ἐγὼ θὰ τὸν κάνω ἔνδοξο, ἰσχυρὸ και μεγάλο και μπορεῖ νὰ τὸν κάνω ἀκόμα κι' ἀθάνατο. Δὲν τὸ πιστεύεις; Κανεὶς δὲν πιστεύει τὸ σοφὸ Ἐνάθεμα, πὸν θέλει τὴν ἀλήθεια. Καὶ ποῖος ἀγαπάει τὴν ἀλήθεια περισσότερο ἀπὸ τὸν Ἐνάθεμα; Ἐσὺ; Βουβόσκυλο, ληστή, πὸν ἔκλεψες τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὸν κόσμο κ' ἔφραξες μὲ σίδερα τὶς μπασιές.

(Μὲ τρελλὸ θυμὸ ὀρμᾶ πάνω στὸν Κάποιον και μὲ φωνὲς φριχτὲς και πόνους ὑποχωρεῖ μπροστὰ στὴν τρομερὴ ἀκινήσιά Του. Ὁ πόνος τοῦ φέρνει ἕνα παράπονο θρηνηρὸ κ' ἀκουμπάει τὸ στήθος του πάνω σtὴ σταχτιά πέτρα).

Ἄχ! ὁ Διάβολος ἔχει ψαρὸ μαλλιά! Κλάψτε, σεῖς, πὸν ἀγαπήσατε τὸν Ἐνάθεμα! Ἄναστενάξτε και πικραθῆτε σεῖς, πὸν κνηγᾶτε τὴν ἀλήθεια, πὸν σέβεστε και ἔχτιμάτε τὸ πνεῦμα. Ὁ Ἐνάθεμας ἔχει ψαρὸ μαλλιά! Ποῖος θὰ βοηθήσῃ τὸ γιὸ τῆς αὐγῆς, πὸν εἶναι μονάχος στὴν οἰκουμένη! Γιατί ἐσὺ Μεγάλε, τρομάζεις ἔτσι τὸν ἀτρόμητο Ἐνάθεμα! Δὲν ἤθελε νὰ σὲ χτυπήσῃ. ἤθελε νὰ σὲ ζυγώσῃ μονάχα. Γίνεται νὰ ζυγώσω κοντὰ σου; Πές μου.

(Ὁ Κάποιος σωπαίνει, ἀλλ' ὁ Ἐνάθεμας ἀκούει κατὰ μέσ' σtὴ σιωπὴ του, τεντώνει τὸ φριδιακὸ λαιμὸ και ξεφωνίζει σὰν τρελλός).

Πιὸ δυνατά, πιὸ δυνατά. Σωπαίνεις, γιὰ μιλάς; Δὲν καταλαβαίνω. Ἡ ἀκοὴ τοῦ Καταραμένου εἶναι δυνατὴ και μέσα σtὴ σιωπὴ σου αὐτὸς ἀδράχνει κατὰ σκιές, κάποιον λόγον. Μέσα σtὴν ἀκινήσιά σου νοιώθει μιὰ θαμπὴ κίνηση συλλογισμῶν, μὰ δὲν καταλαβαίνει. Μιλᾷς γιὰ σωπαίνεις; Εἶπες νὰ ζυγώσω ἢ παρακούσα;

Κάποιος.—Ζύγωσε.

Ἐνάθεμας.—Τὸ εἶπες, μὰ ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ τὸ κάνω.

Κάποιος.—Ζύγωσε.

Ἐνάθεμας.—Φοβᾶμαι.

(Δισταχτικά, κάνοντας πολλὰ ζίκζακ ζυγώνει πρὸς τὸν Κάποιον, πέφτει πάνω στὴν κοιλιά του και σέρνεται, στενάζοντας ἀπ' τὴ στεναχώρια και τὸν τρόμο).

Ἄχ! ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλιάς τοῦ ζόφου, εἶμαι σοφός, εἶμαι ἰσχυρὸς και ὁμως βλέπεις, σέρνομαι μὲ τὴν κοιλιά σὰ σκυλί. Καὶ τὸ κάνω αὐτὸ γιατί σ' ἀγαπῶ και θέλω νὰ φιλήσω τὴν ἄκρη τοῦ ρούχου σου. Ἀλλὰ, πές μου, ὦ Παντογνώστη, γιατί πονεῖ τόσο ἢ γέρικη καρδιά μου;

Κάποιος.—Ὁ καταραμένος δὲν ἔχει καρδιά.

Ἐνάθεμας (σέρνεται πιὸ κοντὰ).—Ναί, ναί, ὁ καταραμένος δὲν ἔχει καρδιά, τὸ σtὴ-

θὸς του εἶναι βουβὸ κι' ἀκίνητο, σὰν τὴ σταχτιά τὴν πέτρα, πὸν δὲν ἀνασαίνει. Κι' ὁμως ἂν εἶχε καρδιά ὁ Ἐνάθεμας θὰ τότε σκότωνες ἀπὸ πὸν καιρὸ μὲ βάσανα, σὰν πὸν σκότωσες τὸ μωρὸ τὸν ἄνθρωπο. Μὰ ὁ Ἐνάθεμας ἔχει πνεῦμα, πὸν γυρεύει τὴν ἀλήθεια και τὸ πνεῦμα του εἶναι ἀνυπεράσπιστο σtὰ χτυπήματά σου. Ἐλέησέ τον! . . . Νά με σtὰ πόδια σου, ἀνοιξέ μου τὸ πρόσωπό σου, γιὰ μιὰ στιγμουῖλα μόνο, τόσο μικρὴ ὅσο εἶναι ἢ λάμψη τῆς ἀστραπῆς. Ἄνοιξέ μου τὸ πρόσωπό σου.

(Δουλόπρεπα σωριάζεται σtὰ πόδια τοῦ Κάποιου και δὲν τολμᾷ ν' ἀγγίξῃ τὰ ροῦχά του. Χαμηλώνει τὰ μάτια του, πὸν σὰν ἀστραπὲς ὀρμητικὰ καρφώνουνται ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κοφτερά, ἀστραφτερά, πὸν λαμποκοποῦνε σὰν κάρβουνα μέσα σtὴ σtάχτη. Ὁ Κάποιος σωπαίνει κι' ὁ Ἐνάθεμας ξακολοθᾶει).

Δὲ θέλεις; Πές μου λοιπὸν τὸ ὄνομα Ἐκεινοῦ, πὸν εἶναι πίσω ἀπ' τὶς πύλες. Σιγά, πές μου το, δὲ θὰ τᾶκούσῃ κανεὶς ἄλλος, παρὰ μόνο ὁ σοφὸς Ἐνάθεμας, πὸν λαχταρᾷ τὴν ἀλήθεια. Θὰ τᾶκούσω και θὰ τὸ μάθω. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πὸς ἔχει ἑπτὰ ψηφιὰ τὸνομά Του; Ἡ ἔξῃ; Ἡ ἕνα; Πές μου μόνο ἕνα ψηφί . . .

(Ὁ Κάποιος σωπαίνει. Ὁ Ἐνάθεμας ὕστερα ἀπὸ λίγο ταλάντευμα πισωδρομαεῖ και παίρνει θάρρος).

Ψέματα εἶναι πὸς σ' ἀγαπῶ, ψέματα πὸς ἤθελα νὰ φιλήσω τὴν ἄκρη τοῦ ρούχου σου. Ἄν τὸ πίστεψες σὲ λυποῦμαι. Ἐγὼ δὲν ἔχω τί νὰ κάνω και διασκεδάζω στὸν κόσμο. Δὲν ἔχω τί νὰ κάνω και ρωτᾶω ὅποιον ἀντικρύζω γιὰ τὸνα και γιὰ τᾶλλο πὸν τὸ ξέρω. . . Ἐγὼ τὰ ξέρω ὅλα!

(Σηκώνεται ὀλόρθος, ξετινάζεται σὰν τὸ βρεμένο σκυλί και ἀνεβαίνει σὲ μιὰ ἀψηλὴ πέτρα παίρνοντας ὕψος ἠθοποιοῦ).

Ἐγὼ τὰ ξέρω ὅλα. Εἶμαι σοφὸς και μπη-

κα στην έννοια όλων τῶν πραγμάτων. Ξέρω τοὺς νόμους τῶν ἀριθμῶν καὶ τὸ βιβλίον τῶν Μοιρῶν εἶναι ἀνοικτὸ μπροστά μου. Παίρνω ὅλη τὴ ζωὴ μέσα σὲ μιὰ ματιά μου. Εἶμαι ὁ ἄξονας τοῦ κύκλου τῶν χρόνων, πὺν γυρίζει μὲ ὄρμην μεγάλη. Εἶμαι μεγάλος, ἰσχυρός, ἀθάνατος καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι παραδομένος στὴν ἐξουσία μου. Ποιὸς θὰ τολμήσῃ νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸ Διάβολο; Τοὺς δυνατοὺς τοὺς σκοτώνει, τοὺς ἀδυνάτους τοὺς ἀναγκάζει νὰ γυρίζουνε μέσα στοῦ μεθυσαμένου χοροῦ, στὸν τρελλό, στοῦ διαβολικό! Ἐγὼ φαρμάκωσα ὅλες τὶς πηγὲς τῆς ζωῆς. Ἔστησα σ' ὅλους τῆς τοὺς δρόμους καρτέρι. Μήπως δὲν ἀκοῦς τὴ φωνὴ ἐκείνων, πὺν καταριοῦνται καὶ βλαστημοῦνε, πὺν ἀποκάνουνε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ κακοῦ, πὺν ριψοκιντυνεοῦνε χωρὶς κανένα ὄφελος, πὺν θλίβονται καὶ λαχταροῦνε φοβερὰ κι' ἀκατάπαντα.

Κάποιος.—Τὸν ἀκούω.

Ἀνάθεμα (γελᾷ). — Τῶνομα! Πές μου τῶνομα! Φέξε στοῦ δρόμο τοῦ Διαβόλου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πᾶν στὸν κόσμον θέλει τὸ καλὸ καὶ δὲν ξέρει πὺν νὰ τῶβρη. Τὸ πᾶν θέλει τὴ ζωὴ κι' ἀντικρύζει μόνο τὸ θάνατο. Τῶνομα! Πές μου τῶνομα τοῦ καλοῦ! Πές μου τῶνομα τῆς αἰώνιας ζωῆς! Περιμένω!

Κάποιος.—Δὲν ἔχει ὄνομα αὐτὸ πὺν μοῦ ρωτᾷς, Ἀνάθεμα. Δὲν ὑπάρχει ἀριθμὸς πὺν νὰ λογαριάζεται, μέτρο πὺν νὰ μετρίεται, ζυγαριὰ πὺν νὰ ζυγίζεται αὐτὸ πὺν μὲ ρωτᾷς, Ἀνάθεμα. Ὅποιος εἶπε τὴ λέξη «ἀγάπη» εἶπε ψέματα. Ὅποιος εἶπε τὴ λέξη «λογικὴ» εἶπε ἐπίσης ψέματα. Ὡς κ' ἐκεῖνος πὺν εἶπε τὴ λέξη «Θεὸς» εἶπε τὸ τελευταῖο καὶ τὸ πιὸ φοβερὸ ψέμα

Ἀνάθεμα.—Ποῦ νὰ πάγω; Πές μου.

Κάποιος.—Ὅπου πᾶς.

Ἀνάθεμα.—Τί νὰ κάνω; Πές μου.

Κάποιος.—Ὅτι κάνεις.

Ἀνάθεμα.—Σιωπώντας μιλάς, ἀλλὰ μπορῶ νὰ καταλάβω ἐγὼ τὴ γλώσσα τῆς σιωπῆς σου;

Κάποιος.—Ὅχι. Ποτέ. Τὸ πρόσωπό μου

εἶν' ἀνοικτό, ἀλλὰ ἐσὺ δὲν τὸ βλέπεις. Ἡ μιλιὰ μου εἶναι φωναχτή, μὰ σὺ δὲν τὴν ἀκοῦς. Οἱ βουλήσες μου εἶναι ξάστερες, μὰ σὺ δὲν τὶς ξέρεις, Ἀνάθεμα. Καὶ δὲ θὰ ἴδῃς ποτὲ τὸ πρόσωπό μου, καὶ δὲ θὰ μάθῃς ποτὲ τὴ μιλιὰ μου καὶ τὶς βουλήσες μου, Ἀνάθεμα, δυστυχισμένο πνεῦμα, ἀθάνατο στοὺς ἀριθμούς, αἰώνια ζωντανὸ καὶ στὰ ζύγια, ἀλλ' ἀγέννητο ἀκόμα γιὰ τὴ ζωὴ.

Ἀνάθεμα (Μὲ πόνο).—Ποτέ;!

Κάποιος.—Ποτέ.

(Ὁ Ἀνάθεμα ὀργίζεται καὶ κάνει σὰν τρελλός. Βλέπει πρὸς τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα σὰ νὰ τὰ προσκαλῆ νὰ ἐκδικηθοῦνε. Μὰ ὅλα στέκονται ψυχρὰ κι' ὁ Κάποιος πὺν φυλάγει τὴν εἴσοδο ἀκουμπᾷ βαριὰ στοῦ σπαθί του).

Ἀνάθεμα.— Σήκω κ' ἐπαναστάτησε ὦ γῆ! Σήκω ἀπάνω, ὦ γῆ καὶ ζώσου τὸ σπαθί σου, ὦ ἄνθρωπε! Εἰρήνη δὲ θὰ βασιλέψῃ ἀνάμεσο σὲ σένα, καὶ στὸν οὐρανό. Κατοικία τοῦ σκότους καὶ τοῦ θανάτου θᾶναι ἡ γῆ κι' ὁ βασιλιάς τοῦ ζόφου στήνει τὸ θρόνο του ἀπάνω τῆς γῆς γιὰ πάντα ἀπὸ τώρα. Ἔρχομαι σὲ σένα Δαυὶδ. Τὴ θλιβερὴ ζωὴ σου θὰ τήνε ρίψω σὰν πέτρα στὴ σφεντόνα πρὸς τὸν περιήφανο ψηλὰ οὐρανὸ καὶ θὰ σειστοῦνε τὰ θεμέλια του. Σκλάβε μου Δαυὶδ. Μὲ τὸ δικό σου τὸ στόμα θὰ κηρύξω τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴν τύχη τοῦ ἀνθρώπου! (Στὸν Κάποιον) Καὶ σύ! . . . (Σωπαίνει. Ἡ γενικὴ σιγαλιὰ τότε θλίβει. Τραβιέται πίσω τάχα μὲ ἀφέλει. Μουρμουρίζει). Κ' ἐξ ἄλλου ἐγὼ μήπως δὲ διασκεδάξω, γιὰτὶ δὲν ἔχω τίποτα νὰ κάνω; Εἶμαι ἐδῶ, τώρα θὰ πάω ἐκεῖ. Μήπως λίγους δρόμους ἔχει ὁ εὐθυμὸς Διάβολος, πὺν ἀγαπάει τὸ γερὸ τὸ γέλιο καὶ τὸ ἀμέριμνο τὸ ἀστεῖο; Ἐξή . . . αὐτὸ θὰ πῆ, πὺν ἐγὼ φέρνω στοῦ Δαυὶδ πλοῦτο ἀπερίμενο. Ὁχτώ . . . θὰ πῆ πὺν ὁ Δαυὶδ Λεῖζερ γιὰτρεῖνε τοὺς ἀρρώστους κι' ἀνασταίνει τοὺς νεκρούς. Εἴκοσι—σωστά! Αὐτὸ θὰ πῆ . . . αὐτὸ θὰ πῆ, πὺν ἐμεῖς μὲ τὸ Δαυὶδ ἐρχόμαστε νὰ εὐχαρι-

στήσουμε, τὸ μεγάλο, τὸν ἰσχυρό, τὸν ἀθάνατο τὸ Δαυὶδ Λεῖζερ . . . Φεῖγω . . . (Φεύγει).

(Σιγαλιὰ. Ἀφῶνες μένουν οἱ πέτρες, ἀφῶνες οἱ κατάκλειστες πύλες, πὺν βαραίνουνε στὰ στήθια τῆ γῆ μὲ τὸ ἀμέτρητο βάρος τους, ἀφῶνος κ' ὁ παγωμένος κ' ἀπολιθωμένος φρουρός. Σιγαλιὰ.

Ἀλλὰ νὰ μὴν εἶναι τοῦ Ἀνάθεμα τὰ βήματα πὺν ξύπνησαν μιὰν ἀήουχη, ὑπόκωφη ἤχῳ; Ἐνα-δυό, ἔνα δυό! Ἔρχεται κάποιος βαρύν. Ἐνα-δυό! Σὰν φορτωμένος, περπατᾷ βαρυνὰ κάποιος. Τὸ βῆμα εἶναι ἔνα, μὰ ἔρχονται πολλοί. Σωπαίνει ἐκεῖνος ποῦρχεται, ἀλλ' ἡ σιγαλιὰ ἀρχίζει νὰ τρέμῃ πὺν καὶ ἡ ἡσυχία ταράζεται. Εἶναι στιγμὴ, πὺν θορυβοῦν οἱ ἤχοι, στιγμὴ ἀδυναμίας, στιγμὴ δειλιασμένης παραφορᾶς. Ἀμέσως ἀνάφτει ἡ σιγαλιὰ μὲ κίτρινες ψηλὲς φωτιές: Κάπου κάτω σὲ ἀθώρητο ἀπομακρυσμένο σημεῖο τῆς γῆς, σαλπίζουν καὶ βγάζουν κάτι ἤχους χαλκοχηρούς, ἐπαναστατικούς, μακρὸν σάλπιγγες, πὺν τὶς κρατᾶνε χέρια σηκωμένα ψηλά, γιὰτὶ οἱ προσκαλεστικὲς κ' ἐπαναστατικὲς φωνές τους, στρέφονται πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ. Ἐνα δυό! Τώρα πὺν εἶναι φανερό, πὺν ἔρχεται ὄχλος. Νὰ ἡ τερατώδης φωνὴ του, οἱ συνθετο-χωρισμένοι στεναγμοὶ του, ἡ θορυβώδης καὶ θυελλώδης μιλιὰ του. Καὶ στοῦ πέρασμά του, μέσα στοῦ λαβύρινθο τῶν σπασμένων καὶ σκοτεινῶν μονοπατιῶν, γεννιέται ὁ πρῶτος ξάστερος ἤχος, πὺν μοιάζει λέξη καὶ πλειότερο ὄνομα: Δ α α α β ῖ ι δ! Ὅσο πάγει δυναμώνει, ἠψηλώνει πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια καὶ κολυμπάει πὰ στὰ φτερὰ τῶν χαλκένιων στεναγμῶν καὶ πὰ στὰ βαριὰ πατήματα τῶν ποδιῶν.

— Δ α α α β ῖ ι δ!

— Δ α α α β ῖ ι δ!

— Δ α α α β ῖ ι δ!

Χύνεται σὲ μουσικὴ ἁρμονία. Γίνεται τραγούδι σὲ ἑκατομμύρια στόματα. Οὐρλιάζουν οἱ σάλπιγγες. Καὶ εἶναι σὰν νὰ κουνουνίζουν οἱ χαλκένιες σάλπιγγες καὶ σὰ νὰ βγάζουν ἡ-

χους βραχνούς οἱ κουρασμένες πὺν τρομπέτες. Ἄρά γε τὶς ἀκούει ὁ Κάποιος, πὺν φυλάγει τὴν εἴσοδο; Οἱ σταχιῆς πέτρες σκεπάζτηκαν ἀπὸ στεναγμούς, ἀπὸ κάτω στὰ πόδια σηκώνονται φοβεροὶ ὀλολυγμοί, ἀλλ' ὁ Φρουρός, εἶναι ἀκίνητος, ὁ Φρουρός μένει ἀφῶνος καὶ μένουν βουβὲς οἱ σιδερένιες πύλες. Τραντάζει τὸ ἄπειρο. Μ' ἔνα χτύπημα, πὺν σκίζει τὴ γῆ, ξεσπᾶνε ἔνα μούγκρισμα χαλκὸχηρο καὶ μιὰ φωνή, πὺν ἀπ' τοὺς ἤχους τῆς βγαίνει μιὰ ψιλή, λιγερὴ, γλυκὸφωνη μελωδία σὰν τὸ ψιθύρισμα πηγῆς ἐπάνω στοῦ βράχο, πὺν τὸν ἔσπασε τὰστροπελέκι. Παύση.

Σιγαλιὰ. Ἀκινήσιὰ. Καὶ ἀναμονή).

Ἀὐλαία.

(Μετάφραση Ν. Κ.)

P. Verlain

ΣΤΟΝ ΥΜΝΑΙΟ

Ὡ λεμβωδίες μυστικῆς,
Τραγούδια δίχως λόγια,
Φίλη μου, ἀφοῦ τὰ μάτια σου
Ποῦν' τοῦρανοῦ τὸ χρῶμα,
Ἀφοῦ ἡ φωνὴ σου ἡ γλυκιά,
Παράξενη ὀπτασία,
Τοῦ νοῦ μου τὸν ὀρίζοντα
Τὸν κάνει ἄνω κάτω,
Ἀφοῦ τὸ ὑψιστὸ ἄρωμα
Τῆς κυκνικῆς χλωμάδας,
Ποῦ σὲ στολίζει καὶ ἀφοῦ
Ἡ ἀγνή ἡ μυρωδιά σου,
Ἀφοῦ ὄλο, ἄχ! τὸ εἶναι σου,
Μουσικὴ ψυχοπλάστρα,
Ἀγγέλων φωτοστέφανοι
Ἀρώματα καὶ τόνοι.

Κατῶρθωσάν μου τὴν καρδιά
Νὰ φέρῃ στὰ νερά του
Μὲ καλοκάγαθους ρυθμούς.
Τὸ θέλημά σου ἄς γένη!

Χαλέπι, 18 Ἰουνίου 1912.

N. Ἀμουργιανός.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΟΥ ΛΙΘΗ ΧΙΟΥ

Και τὰ τραγούδια λόγια ἔναι καρδιές παρηγοροῦνε,
σὰν τὲς ψυχὲς ποὺ λαχταροῦν παράδεισο νὰ δοῦνε.

Ἔμαθα καὶ δὲν κλαίγω πιά καὶ δὲ βαρυνκαρδίζω,
Ὅπως τὸν εὖρω τὸν καιρὸ ἔτσι ἄ τὸν ἀρμενίζω.

Φίλοι μου ἀγαπημένοι πῶς θὰ σᾶς ὑστερηθῶ,
κλάψετε καὶ σεῖς γιὰ μένα ἴσως παρηγορηθῶ.

Ἡ μάνα σου ἢ λεμονιά κ' ἐσὺ τὸ παρακλάδι
οἱ δύο σας ἀνεσταίνετε νεκροὺς ἀπὸ τὸν Ἄδη.

Κλάψετε μάτια κλάψετε ποὺ νὰ σᾶς πάρη ὁ Χάρος,
γιατὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη μου μὴν ἔχετε πλιά θάρρος.

Ποιὸς κρῖνος ἐραιότατος σοῦδωκεν τὴν ἀσπράδα,
καὶ ποιὰ μηλιὰ πολίτικη τὴ ροδοκοκκινάδα;

Ἦθελα νᾶμουν ἄρχοντας, νᾶμουν καὶ παλληκάρι,
νᾶμουν καὶ γέροντα παιδὶ δὲν ἦθελ' ἄλλη χάρη.

Καὶ νύχτες ἐπερπάτησα κι' αὐγὲς ἐγύρισά τες,
μ' ἀλήθεια καὶ τὲς ὁμορφες ἐγλυκοφίλησά τες.

Ἡ μάνα σου μαλλώνει καὶ καταρᾶται σου
μὰ γὼ θὲ νὰ σὲ πάρω καὶ πάλι εὐκᾶται σου.

Πῶς νὰ τὸ πῶ τὸ ἔχε γειά, πῶς νὰ πῶ τὸ τάντιο,
ν' ἀφήκω τὴν ἀγάπη μου νὰ σηκωθῶ νὰ φύω;

Ἔχετε γιὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ κάμποι μὲ τὰ ρόδα,
καὶ κάμποι μὲ τὰ κροῦὰ νερὰ καὶ ἐγὼ μισέβω τώρα.

Ἡ θάλασσα ἔν' ἢ μάνα μου, τὸ κῦμα ἢ ἀδερφή μου,
καὶ τὰ ψαράκια τοῦ γιαιοῦ ἢ ἀγαπητικὴ μου.

Οἱ πίκρες κόβουν γόνατα κ' οἱ λογισμοὶ γεροῦνε,
μὰ γὼ ποὺ τᾶχω καὶ τὰ δυὸ πῶς δὲ μὲ κατελοῦνε;

Παρακαλῶ σε, μοῖρα μου, νὰ μὴ μὲ ταξιδέψης.
Ἄμαν καὶ ταξιδέψης με θάνατο μὴ μοῦ δώσης,
γιατ' εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὰ ξένα πῶς τὰ θάβουν:
δίχως λιβάνιν καὶ κερὶν, δίχως παπᾶν καὶ διάκον,
ἀλάργ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά σαράντα μίλλια τόπο.

Συλλογὴ
Στρατῆ Λιθιώτη.

Ο ΣΚΟΡΠΙΟΣ

Στὸν ἀδελφὸ μου Γεώργιο Κ. Ροντάκη

Ποτὲ δὲν μπόρεσε πιά νὰ τὴ φιλήσῃ! Κά-
θε φορὰ—καὶ ἔκαμε τὸ πείραμα πέντε-ἕξι
φορὲς σὲ διάστημα πέντε ἡμερῶν—κάθε φο-
ρὰ, ποῦ ἐπλησίαζε νὰ τὴ φιλήσῃ ὁ σκορπιὸς
ἀναπηδοῦσε μεταξὺ τῶν χειλιῶν του ἐπάνω
στὸ μάγουλο, ἐκεῖ ἴσια-ἴσια ποῦ θὰ τὴ φι-
λοῦσε. Θαρρεῖς μάλιστα, ποῦ ἢ κρύα μυτερὴ
οὐρά του τὸν ἀγγίζε στὰ χεῖλια καὶ κάτωχρος
πηδοῦσε πίσω.

Ἦταν ἀδύνατο νὰ τὴ φιλήσῃ. Ἀκόμα καὶ
ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ μάγουλο, ποῦ δὲν τὸ εἶχε μο-
λύνει—ὅπως ἔλεγε—ὁ σκορπιός. Παρουσιά-
ζονταν ὁ σκορπιός ἀκριβῶς στὸ μέρος, ποῦ
τὰ χεῖλη του διάλεξαν γιὰ τὸ φίλημα, πάντοτε
ὁ ἴδιος, πάντοτε μὲ τὴν οὐρὰ σηκωμένη, ἐκ-
δικητικὸς, ἀπαίσιος...

*
*

«Ὁ γιατρὸς λίγες ἡμέρες ἀκόμα δοκίμασε
νὰ θεραπεύσῃ τὴν νευρασθένειά του, μὲ τὰ
γιατρικά, μὲ τίς γνώσεις του. Τοῦ κάκου!
Κατάλαβε πῶς ἢ ἀρρώστεια του ἦταν δυνα-
τώτερη ἀπὸ αὐτόν, δυνατότερη ἀπὸ τὴν ἐπι-
στήμη, ὅπως ἔλεγε μέσα στὴν ἀπελπισία του.

Ἄρχισε νὰ μὴ πηγαίνει πιά στὸ σπίτι τῆς
Ἄννας, παρὰ μόνο πολὺ σπάνια. Τί νὰ πάγῃ
νὰ κάμῃ, ἀφοῦ δὲν εἶχε γιατρευθῆ; Νὰ εὕρῃ
νέα ἀγορμὴ; Ἐπειτα ἢ Ἄννα οὔτε γελιοῦσε
πιὰ τὸ γλυκό της χαμόγελο, οὔτε ἔγερνε ντρο-
παλὴ στὴν ἀγκαλιά του ροδοκόκκινη γιὰ νὰ
τὴ φιλήσῃ. Γιὰ τὸ γάμο τους, οὔτε λόγος
μποροῦσε τώρα νὰ γίνῃ. Τὸν ἀνέβαλλε πάν-
τοτε. Πῶς νὰ παντρευτῆ σὲ τέτοια χάλια;
Ἐπειτα μεταξὺ των πάντοτε θὰ ἦταν καὶ ὁ
σκορπιὸς ἐκεῖνος, σὲ κάθε τους φιλί, σὲ κάθε
ἐκδήλωσι. Ἄμα ἔπαιρνε τὴν Ἄννα, ἦταν σὰν
νὰ ἔπαιρνε καὶ τὸν σκορπιὸ μαζὶ, στὸ σπίτι
του, στὴν κάμαρή του, στὸ κρεβάτι του.

Ἐννοιωθε τόσο μίσος γιὰ τὸν σκορπιὸν
αὐτόν, γιὰ ὅλους τοὺς σκορπιούς τῆς γῆς,
ποῦ ἄρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ ἕνα εἶδος μονομα-

«Ὁ Νίκος εἶχεν ἄδικο, καὶ ἦταν περισσό-
τερο ἄρρωστος παρ' ὅσον ὁ ἴδιος τὸ ὑπόπτευε.

Πολλὲς ἡμέρες δὲν πέρασαν καὶ ἦλθε ἢ
ἀπόδειξη φρικιαστικὴ, καταπληκτικὴ. Τρεῖς
ἡμέρες ἔπειτα ἀπὸ τὴν τελευταία σκηνή, ἕνα
βράδυ ὅταν ἀποχαιρετῶντας τὴν Ἄννα ἠθέ-
λησε νὰ τὴ φιλήσῃ, πετ' ἔχθηκε ἐπάνω κάτω-
χρος καὶ τὴν ἔσπρωξε μακριά! Ἄπὸ σύμ-
πτωσι βέβαια, χωρὶς κανένα ὑπολογισμό, χω-
ρὶς κἂν νὰ τὸ σκεφθῆ, ἢ Ἄννα τοῦ παρου-
σίασε νὰ φιλήσῃ τὸ μάγουλο ἐκεῖνο ὅπου εἶχε
περιπατήσει ὁ σκορπιός... Τὴν ὥρα ποῦ ἐ-
τοιμάζεται νὰ τὴ φιλήσῃ νόμισε πῶς εἶδε
κάτι μαῦρο ἐπάνω στὸ μάγουλο, κοντὰ στὰ
χεῖλη του. Νὰ ἦταν κάποια σκιά ριχμένη ἀπὸ
τὸ φῶς τῆς λάμπας ποῦ τοὺς ἐφώτιζε πλά-
για; Νὰ ἦταν πλάσμα τῆς φαντασίας του; Ὁ
Νίκος δὲν τὸ πολυκατάλαβε. Ἐνόμισε μό-
νο πῶς ὁ σκορπιὸς εἶχε τεθῆ μεταξὺ τους καὶ
ἐτοίμαζε τὴν οὐρὰ του νὰ τὸν κεντήσῃ. Αὐ-
τὸν τότε. Τὴν ἔσπρωξε καὶ τρισμαγμένος ἐ-
φώναξε.

— Ὁ σκορπιός!

Καὶ μὲ φρίκη τῆς ἔδειχε τὸ μάγουλό της.

Ἡ Ἄννα κατακίτρινη ἐγύρισε νὰ διῆ στὸν
καθρέφτη. Δὲν εἶδε τίποτε καὶ γι' αὐτὸ μὲ ἀ-
πορία τὸν κοίταξε καταλυπημένη, γιατί κα-
τάλαβε πῶς πάλι ἢ ἀσθένειά του ξανάρχιζε.

— Μὰ δὲν εἶναι κανεὶς σκορπιός, εἶπε πῶς
σοῦ φάνηκε!

Ὁ Νίκος στὴν ἀρχὴ ἐπέμεινε. Τὸν εἶδε μὲ
τὰ μάτια του. Ἦταν ἀδύνατο νὰ γελᾶσθηκε
ἔτσι, καὶ ὅμως τότε δὲν ἐφαίνονταν. Τὸ ἔβλε-
πε πῶς δὲν ἐφαίνονταν.

Ἀγάλια ἀγάλια τοῦ ἔφευγε ἢ πρώτη ἐντύ-
πωση ἐνόσω συνωμιλοῦσαν. Τοῦ ἐπέρασε ἢ
στιγμὴ τῆς νευρικῆς προσβολῆς, καὶ ἐννοοῦσε
πῶς ἢ ἀσθένειά του δὲν εἶχε περάσῃ καθό-
λου. Ἐσκυψε τὸ κεφάλι του κάτω, καλη-
νύχτισε καὶ ἔφυγε χωρὶς νὰ τὴ φιλήσῃ. Οὔτε
τότε, οὔτε ἔπειτα πιά.

νίας. Πώς να εύρη ένα μέσον, ένα γιατρικό, μιὰ μηχανή, αδιάφορο, κάτι να εύρη για να τους σκοτώση όλους να γλυτώση μιὰ και καλή και ή ανθρωπότητα δλάκερη και αυτός από τὰ μισητά αὐτὰ ζώφια.

Ὁρες δλόκληρες ἐσκέπτονταν τί να εύρη, πώς να κατορθώση αὐτὸν τὸν ὄλεθρο, τὴν τελειωτικὴν ἐξόντωσί των.

Πολλές φορές ἔμενε ἄγρυπνος ὡς τὸ πρῶτ και περνοῦσαν οἱ μέρες, οἱ ἑβδομάδες, οἱ μήνες, χωρὶς να βρίσκῃ, τίποτα. Εἶχε κιτρινίσει, χλωμίσει, ἐλίγνεψε, κατήντησε να μείνῃ ή σκιά του, ἀλλὰ δὲν εὔρισκε τίποτε... τίποτε.

Ὅσο περισσότερο ἐθυθίζονταν στὶς σκέψεις αὐτές, στὴν ἐπίμονη ἰδέα κάτι να εύρη, τόσο περισσότερο ἐνοιωθε πώς ή θεραπεία του ἦταν ἀδύνατη, ἀκατόρθωτη και ή ἐπιστήμη του ἀνίκανη να ἐνεργήσῃ ἕνα τέτοιο θαῦμα.

Ἡ ἀπελπισία διαδέχονταν τὴ μονομανία του και οἱ δυὸ μοιράζονταν ὄλες του τίς ὥρες. Για ἐξάσκησι τοῦ ἐπαγγέλματός του, οὔτε λέξι πιά. Οὔτε για τὸν γάμο. Μ' ὄλη τὴν ἀγάπῃ ποῦ εἶχε στὴν Ἄννα αἰσθάνονταν ὅτι κάτι τοῦς ἐχώριζε, και αὐτὸ τὸ κάτι ἦταν ὁ σκορπιὸς ἐκεῖνος, ή ἐκδίκησί του . . .

Μιὰ νύχτα νόμισε ποῦ ἤυρε πιά τὸ μέσον τῆς καταστροφῆς τῶν σκορπιῶν. Νὰ γίνῃ και αὐτὸς σκορπιὸς να τοῦς πλησιάσῃ ἔτσι σιγὰ σιγὰ και ἕνα ἕνα να τοῦς σκοτώνῃ με τὴν φαρμακερὴ οὐρά . . . Γι' αὐτὸ ξαπλώνονταν ἐπάνω στὸ κρεβάτι προύμυτα, ἔβαζε τὰ δυὸ του χέρια ἐμπρός, στρογγυλαίνοντας σὰν δυὸ λαβίδες με τὸν ἀντίχειρα ἀνοικτὸ ἀπὸ τὰ ἄλλα δάκτυλα σὰν να ἤθελε να πιάσῃ κάτι και με τὸ δεξι τὸ πόδι σηκωμένο πρὸς τὰ ὀπίσω ὕψηλά, ὅσο μπορούσε, ἔτοιμος να κτυπήσῃ με αὐτὸ—ἦταν ή οὐρά του—ὅποιο σκορπιὸ ἀπαντήσῃ.

Ἐγύριζε δεξιὰ και ἀριστερὰ τὸ κεφάλι να βλέπῃ στὸν τοῖχο, στὸ πάτωμα, παντοῦ, ἀν φαίνονταν κανένας σκορπιὸς, και αὐτὸ διαρκούσε ὥρες δλόκληρες. Τίς περισσότερες φορές ἔτσι περνοῦσε τίς νύχτες του, ἕως ὅτου τὸ πρῶτ κουρασμένος, κατέβαζε τὸ πόδι του,

ἐμάζευε τὰ χέρια του, και ἐκοιμῶνταν λίγες ὥρες ἕνα ὕπνο ταραγμένο. Στὸν ὕπνο του ἔδλεπε τοῦς σκορπιούς να βγαίνουν, ἀνατινάξουνταν, ξυπνοῦσε και ἀμέσως ἔπαιρνε τὴν ἐπιθετικὴ ἐκείνη στάσι, και ἔδλεπε δεξιὰ και ἀριστερὰ ποῦ θὰ φανοῦν οἱ σκορπιοὶ να ὀρμήσῃ.

Τοῦ κάκου! Τὰ καταραμένα τὰ ζῶα τὸν περιγελοῦσαν! Ἐκρύδονταν και ἔπειτα ἀπὸ κάμποση ὦρα ἐκοιμοῦνταν ὀλίγο για να ξαναπηδήσῃ πάλι τρομαγμένος και ἔτοιμος στὴ στάσι ἐκείνη για ἐπίθεσι ἐναντίον ἐχθροῦ, ποῦ δὲν φαίνονταν.

* * *
«Πόσο βάσταζε αὐτὸ ὄλο δὲν πολυθυμοῦνταν ὁ γιατρός.

Μιὰ μέρα ἔμωσ σ' ἐκείνη τὴ στάσι θυμήθηκε τὴν Ἄννα, τὴν ἀγάπῃ του, τὸν γάμο του. Κρύος ἰδρῶς τὸν περιέλουσε! Εἶδε καλὰ τὴν κατάστασί του και κατάλαβε πώς δὲν μπορούσε πιά να τὴν παντρευθῇ, οὔτε μπορούσε να τὴν τυραννῇ με τὴν ἀσθένειά του περισσότερο και να τὴν κάμῃ ἄδικα να περιμένη. Ἡ ἀρρώστεια του ἦταν ἀθεράπευτη. Μάταια προσπάθησε να ἀντισταθῇ να γιατρευθῇ. Ἐπρεπε ή ἱστορία αὐτὴ να λάβῃ ἕνα τέλος, να ἀπαλλάξῃ τὴν Ἄννα ἀπὸ τὸ μαρτύριο, ποῦ τῆς ἔδιδε. Δὲν ἔπρεπε να τὴν βασανίξῃ ἔτσι πρὸ πάντων γιατὶ τὴν ἀγαποῦσε. Και τὴν ἀγαποῦσε ἀκόμα πολὺ.

Σηκώθηκε ἀμέσως ἀπὸ τὴ στάσι του ἐκείνη και ἔγραψε ἕνα γράμμα στὴν Ἄννα και στὸν πατέρα τῆς. Τοῦς ἐξηγοῦσε τὴν ἀσθένειά του, τὴν ἀπελπισία του να γιατρευθῇ και θεωροῦσε καθήκόν του να τονίσῃ πώς εἶχε χρέος να διαλύσῃ τὸν ἀρραβῶνί του, μιὰ και ὁ γάμος του ἦταν ἀδύνατος, και τοῦς ζήτησε συγχώρεσι γι' αὐτὸ.

Ἡ ἀπόφασί του με ὄλη τὴ λύπη ποῦ ἐνοιωθε, ἦταν ἀμετάκλητη, ἔγραψε και μάλιστα οὔτε κἀν ἀπάντησι περίμενε.

Τετέλεστα! ὁ χωρισμὸς εἶχε γίνεσι, και ὁ σκορπιὸς εἶχε ἐκδικηθῇ.

* * *
«Ἐπειτα ἀπ' ὀλίγον καιρὸ ἔφυγε και ὁ

γιατρός ἀπ' ἐκεῖνο τὸ χωριὸ! Ἐπούλησε ὄλα ὄσα εἶχε, τὰ βιβλία του, τὰ ἐπιπλα, τὰ χειρουργικά του ἐργαλεῖα και ἄρχισε να γυρίζῃ ἐδῶ και ἐκεῖ με τὴν ἀμυδρὴ ἐλπίδα ποῦ τὰ ταξείδια θὰ τὸν ὠζελοῦσαν, θὰ τὸν ἐγιάτρευαν.

Τοῦ κάκου ὄμως. Ἐπίμονη τὸν παρακολουθοῦσε ή ἰδέα τῆς ἐκδίκῆσεως τῶν σκορπιῶν, τῆς ἐξοντώσεώς των, και ὄπου και ἀν ἦταν, ὄλη τὴ νύχτα στὸ κρεβάτι: του ἔπαιρνε τὴ στάσι, ποῦ σὰς εἶπα, και περίμενε τοῦς σκορπιούς. Τόσο μάλιστα εἶχε συνηθίσει, ποῦ ὄπου και ἀν ἦταν ἔτρεχε στίς 11 τῆς νυκτὸς να εὔρισκεται στὸ κρεβάτι του στὴ στάσι τῆς ἐπιθέσεως, ὄπως τὴν ὠνόμαζε. Ἦταν ἱκανὸς ἀν δὲν πῆγαινε στὸ κρεβάτι του, να ξαπλωθῇ κατὰ γῆς, στὸν δρόμο, στὸ πάτωμα κανενὸς σπιτιοῦ, και να πάρῃ τὴ στάσι ἐκείνη. Ὁ Νίκος τὸ ἤξευρε και γι' αὐτὸ ἔτρεχε ἀμέσως στὸ σπίτι του, ἀφύγντος κάθε συντροφιά ποῦ εἶχε, μόλις ἤρχονταν ή συνηθισμένη ὦρα.

Ὅστερις ἀπὸ πέντε ἢ ἕξ μῆνας ἔμαθε πώς ή Ἄννα παντρεύτηκε με ἄλλον. Αὐτὸ τὸν ἀπέλιπε περισσότερο.

Τοῦ ἦρτε ή ἰδέα να αὐτοκτονήσῃ. Κρατήθηκε για κάμποσο καιρὸ, ἀλλ' ή ἰδέα αὐτὴ ἀγάλια ἀγάλια δὲν τὸν ἀφῆνε πιά ὄσες πόλεις και ἀν ἄλλαξε, ὄπου και ἀν ἐπῆγε.

Εἶναι λίγοι μῆνες, ὄταν μιὰ νύχτα, στὴν ἐπιθετικὴ του στάσι ἐκείνη σκέφθηκε, ἐπειδὴ δὰ και αὐτός, ὄπως, ἦταν ἐκεῖ ξαπλωμένος ἦταν ποῦ ἦταν ἕνας πολὺ μεγάλος σκορπιὸς, ὄτι ἔπρεπε να αὐτοκτονήσῃ σὶν τὸ σκορπιὸ. Εἶχε διαβάσει πώς αὐτοκτονοῦν οἱ σκορπιοὶ. Σὶν εἶναι τριγυρισμένοι ἀπὸ φωτιά και δὲν ἤμποροῦν να φύγουν, σηκώνουν τὴν δηλητηριασμένη οὐρά τους και κτυποῦνται μονάχι τους στὸ στόμα.

Ἐτσι ἔπρεπε να αὐτοκτονήσῃ και αὐτός, σὶν σκορπιός.

Ἀπ' τότε κάθε βράδυ ἤρχισε νέος ἀγῶνας. Προσπαθοῦσε να σηκώσῃ τὸ πόδι του τὸ δεξι, ὄπως ἦτο ξαπλωμένος μπρῶμυτα, να τὸ λυγίσῃ, να τὸ φέρῃ ὡς τὸ κεφάλι του, να

πλησιάσῃ τὴν ἄρα του ποδιοῦ στὸ στόμα του και ἐκεῖ να χυθῇ, ὄλο τὸ δηλητήριον τῆς μεγάλης αὐτῆς οὐρᾶς του.

Ἄλλὰ δὲν κατῶρθωσε να δώσῃ στὸ πόδι του και στὴν σπονδυλικὴ στήλῃ του αὐτὴ τὴν κάμψι, τὴ στάσι.

Ποῦς ξεύρει ὄμως ἀν ὡς τὸ τέλος δὲν τὸ κατορθώσῃ και δὲν αὐτοκτονήσῃ».

* *

— Πῶς σὰς φαίνεται; μὰς ἠρώτησε ἔξωφρα, ἀφροῦ στάθηκε λίγο ὁ γιατρός. Δὲν εἶναι φοβερὴ αὐτὴ ή ἐκδίκησι τοῦ σκορπιοῦ;

Κανείς μας δὲν εἶπε τίποτε. Ἡ διήγησι τοῦ γιατροῦ μὰς εἶχε παγώσει ὄλους.

Στὸ γιατρὸ εἶπαμε πώς ἦταν ποῦ συγκινητικὴ ή ἱστορία του, πολὺ θλιβερὴ, και πώς μὰς ἔκαμε να φοδοῦμεθα τοῦς σκορπιούς περισσότερο παρ' ὄσον ἔπρεπε.

— Και κάμετε καλὰ να τοῦς φοδᾶσθε πολὺ, μὰς εἶπε ὁ γιατρός.

Περισσότερο φοβισμένος ἀπ' ὄλους μας ἦταν τὸ παιδὶ ποῦ εἶχε σκοτώσει τὴν ἡμέρα τὸν σκορπιὸ.

Μὰ κανείς μας δὲν εἶχε τὸ θάρρος μπροστὰ στὸν γιατρὸ να τοῦ πῇ δυὸ λόγια, να τοῦ πῇ να μὴ φοδᾶτε τόσο, και ἔτι ή ἱστορία τοῦ γιατροῦ δὲν ἀπεδείκνυε τίποτε, δὲν μπορούσε τίποτε ἄλλο να ἀποδείξῃ παρὰ τὴν νευρολογικὴ ἀσθένεια τοῦ Νίκου. Και δὲν τόλμησε κανείς γιατὶ ὄλοι κάτι ὑποπτευόμεθα τόσο θλιβερό, τόσο ἀπαίσιο ποῦ δὲν ἤθελε να τὸ πῇ τοῦ ἄλλου, οὔτε με βλέμμα, κἀν να τὸ φανερώσῃ.

Βαθυὰ σιωπὴ ἀκολούθησε τὴν ἱστορία και ἔπεσε μέσα στὸ δωμάτιο ποῦ ἐκαθήμεθα. Ἐξω ή βροχὴ ἔπεφτεν ἀκόμα ἀδιάκοπα και εἶχαν περάσει πρὸ πολλοῦ τὰ μεσίνυχα. Δὲν τολμούσαμε να κινηθοῦμε ἀπὸ τὴ θέσι μας, και παρ' ὄλη τὴν κακοκαιρία, ὄλοι θέλαμε να φύγουμε να πάγουμε, στὰ σπῖτια μας, να ξεχάσουμε τὴν ἱστορία τοῦ γιατροῦ και προπάντων να μὴ τὸν βλέπουμε τὸν ἴδιο, ἐκεῖ, πάντιτε στὴν ἴδια στάσι: να κουνιέται ρυθμικὰ

τέρα επάνω στην καρέκλα δεξιά και άριστερά. Ποιός όμως να κάμει την αρχή, να δώσει το σύνθημα; Κάτι το άπαισιο μάς κάρφωσε όλους στη θέση μας, με τα μάτια γυρισμένα στο γιατρό, γεμάτα από κάποιο συναισθημα φρίκης.

Οι άστραπές αϋλάκωναν έξω το σκοτάδι και εξαφνα ένας κεραυνός έπεσε με φοβερό κρότο μέσα στην πόλι μας, νομίσαμε μάλιστα, κάτω από τα παράθυρά μας. Ένας φόβος άδιήγητος, μια φρίκη μάς είχε παγώσει, γιατί την ίδια στιγμή ο γιατρός σαν να περιμενε αυτόν τον κεραυνό, κατέβασε το χέρι του από τα μάτια, μάς είδε με ένα βλέμμα άοριστο, άχρωμο, σαν να μην το φώτιζε καμιά σκέψη, σαν μέσα από θαμπό γιαλί, με ένα βλέμμα που κανείς μας δεν θα ξεχάσει, και γέλασε ή καλύτερα τριξανε θαρρείς τα δόντια, σε ένα κρίτο ξηρό και θλιβερό, και είπες:

— Σάν να μη πιστεύετε, φαίνεται, πώς είναι δυνατό να κάμει κανείς τον σκορπιό! Αϊ; Κοιτάξτε!

Σηκώθηκε από το κάθισμα, πριν προφθάσουμε να πούμε τίποτε, όπισθοχώρησε άρκετά βήματα και μπροστά στη θύρα του δωματίου ξαπλώθηκε καιαγής πρόμητα, έβαλε τα χέρια του εμπρός στογγυλά σαν λαβίδες σκορπιού, έσήκωσε το δεξί του το πόδι και με το πηγούνη άκουμισμένο στο πάτωμα μάς έδλεπε κατάματα με εκείνα τα μάτια του που γιάλιζαν τότε άγριωπά και κατακόκκινα.

Ο κ. Κ. μετά πολλή προσπάθεια τέλμησε να φωνάξει στο γιατρό με μια φωνή που ο τρόμος την έκαμνε να έχη χίλιους παλμούς και άποχρώσεις.

— Φθάνει, γιατρέ, καταλάβαμε.

‘Η φωνή αυτή σαν να τον ξίπασε. Έγύρισε το κεφάλι του προς τίν Κ. τον είδε με τα φρικτότατα εκείνα μάτια του και άρχισε

να σύρεται σιγά κατ’ επάνω του στην ίδια πάντοτε στάσι...

Το μικρό παιδί τρόμαξε, σηκώθηκε και ρίφθηκε στην άγκαλιά της μητέρας του. Στόν κρότο που έκαμε, ο γιατρός άπότομα στράφηκε προς αυτό, κοντοστάθηκε και ήταν έτοιμος να κινήση κατ’ επάνω του.

Καταλάβαμε πώς δεν έπρεπε να κινηθούμε, να κάνουμε κρότο. Σιωπηλά κυτταχθήκαμε άναμεταξύ μας, συνεννηθήκαμε με μια ματιά και σιγά-σιγά πίσαμε ο ένας του άλλου τα παγωμένα χέρια, σαν για να άποτελέσουμε ένα σύνδεσμο, κατὰ του τρελλού, που είχαμε εκεί μπροστά μας.

Άόριστα περνούσε από το νού μας ‘τι ο γιατρός μάς είπες πώς αυτό διαρκεί έως το πρωί και ‘τι έπειτα κοιμάται. Και όλοι περιμέναμε άφωνοι γεμάτοι από φρίκισι άπερίγραπτη τότε να εξημερώση!

Στην άγωνία μας τα λεπτά μάς εφάνιουνταν ώρες... Έξαφνα ο τρόμος μας κορυφώθηκε και νοιώσαμε οι τρίχες της κεφαλής μας να σηκώνονται όρθιες. Το φως της λάμπας, ή μόνη μας παρηγοριά, ήρχισε να κατεβαίνη! Είχε τελειώσει το γκάξι. Σε λίγο θα μέναμε στο σκοτάδι, με τον τρελλό εκείνο άπέναντί μας, που δε θα μπορούσαμε να διούμε πιά, αν θα κινήθη, που θα διευθύνεται.

Το φως έσβησε, άφου έρριψε δυο τρις σπίντες, τις τελευταίες.

Κανείς δεν σκέφθηκε να πάγη, να φωνάξει τους υπηρέτας να φέρουν άλλο φως.

Έμείναμε στο σκοτάδι. Κάπου-κάπου καμιά άστραπή δυνατή εφώτιζε για ένα-δυο δευτερόλεπτα το δωμάτιο και έδλέπαμε τότε το γιατρό στην ίδια πάντοτε θέση να μάς κυτάζει κατάματα με τα γιαιστερά μάτια του, άφωνος, φρικτός, άπαισιος...

Μίνως Καλόγνωμος.

ΤΟ ΕΡΓΟ

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΕΒ

«Ο Όκεανός». — Τραγωδία κατὰ το περιεχόμενο, όχι όμως και κατὰ τή φόρμα, όπως είναι και ο «Ανάθεμας».

Στο έργο τουτο, λέγει ο κριτικός Βλ. Κρ., πολυ ώραία συμβολίζει ο συγγραφέας την τραγική δυσαρμονία και την τραγική πάλη, από τη μιχ άνάμεσο του λεύτερου κ’ ανεξάρτητου από κάθε νόμο μέρους των στοιχείων της ανθρώπινης φύσης, που συμβολίζει ο όκεανός κ’ από την άλλη, της κοινωνικής φύσης του ανθρώπου, που διψά την τάξη και την ήσυχία, που συμβολίζει το σεμνό φαράδικο χωριουδάκι.

Όκεανός είναι ή ζωή του ανθρώπινου Νοού, ή πολύπλοκη ζωή του κόσμου, που τον άγκαλιάζουν και πετούν πά στα κύματά του όσοι, ζητώντας μιχ λευτεριά όσο το δυνατό μεγαλύτερη, άψηφούν τήν κάθε κίντυνο, που μπορεί να γεννήση ή άγκαλιά του. Οι άλλοι που μένουν στην ξηρά, στην άκρογιαλιά του, είναι οι άνθρωποι της ήσυχης κ’ ακίντυνης ζωής του ραχτιού, της ραθυμίας.

Ένας άπ’ τους κυριότερους ήρωες του έργου, είναι ο άρχιπειρατής Χάγαρτ. Σ’ αυτόν ο συγγραφέας μάς δείχνει όλο το νιτσεισμό του και την άγάπη του προς τον ‘Υπεράνθρωπο. Ο Χάγαρτ είναι ληστής, όχι γιατί γεννήθηκε τέτοιος, αλλά γιατί θέλει να ζήση στη λευτεριά, στον όκεανό, κυνηγώντας έναν όρισμένο άψηλό σκοπό, θέλοντας να φτάση τον ήλιο της ευτυχίας του ανθρώπου, που αιώνια φεύγει. Για τουτο διάλεξε για μέσο της συντήρησης του τη ληστεία.

Ο Χάγαρτ μισεί τη ψευτιά και αγαπάει την άλήθεια, όχι όμως την ξεχωρη «άνθρωπινη» άλήθεια, που περιορίζει τη λευτεριά της ψυχής με τη φροντίδα για τους άλλους ανθρώπους, αλλά την άλήθεια τη λεύτερη, την ανεξάρτητη από κάθε τύπο κ’ εκβιασμό. «Ο πατέρας μου, λέγει, με μάθαινε, πώς μια είναι ή άλήθεια και ένας ο νόμος για όλους,

και για τον ήλιο, και για τον άγέρα, και για τα κύματα, και για τα θεριά, και για τα πουλιά, μόνο του ανθρώπου ή άλήθεια είναι άλλη. Να φοβάσαι την ανθρώπινη άλήθεια!»

Άλλος ήρωας, είναι ο άββας του μικρού χωριού στην άκρογιαλιά, που κατοικείται όλο από φαράδες, άποκαμωμένους άπ’ τη ζωή. Τόν άββα οι φαράδες και τους όμοιους του, τους θεωρούν για ανθρώπους σωστούς, παραδομένους στην άλήθεια, που οι ίδιοι δεν την έχουν και τόσο άνάγκη και άνάλογα με τα μικροσφύροντα και τα μικροπάθια τους μεταχειρίζονται την ψευτιά ή την άλήθεια. Για τουτο ίσα-ίσα τους συχάινεται ο Χάγαρτ ο έχτρός της ψευτιάς.

Ο άββας είναι το σύμβολο του χριστιανικού πολιτισμού, μακριά άπ’ το νιτσεισμό, δηλαδή ο αντίποδας του Χάγαρτ.

Ο άββας δεν παρδέχεται τίποτα, που άντιλέγη στην έσωτερική του νομιμότητα. Για τουτο αν και δεν του επιτρέπεται ναχη παιδί, έχει μια κόρη και το βροντοφωνεί κίόλας, ‘τι είναι άββας και πατέρας. Ο Πάπας ή πηγή της πνευματικής ευτυχίας, τότε καθάίρεσε, εκείνος όμως άπαντώντας του, τήν άφορίζει και τόν άποκηρύχνει.

Η Μαριέττα, ή κόρη του άββα, έκανε παιδί με τον Χάγαρτ, που τόν αγαπάει και φεύγει μαζί του στον όκεανό μέσα στο μαύρο καράβι του, άφίνοντας με περιφρόνηση τους δειλιάρικους και κοιμισμένους συχωριανούς της και βρίζοντας το Θεό τους: «Δεν είναι Θεός, φωνάζει, κείνος που κάνει τους ανθρώπους δειλούς! Πάμε να γυρέψουμε ένα νέο Θεό!»

Στην παρακάτω σκηνή ο συγγραφέας συμβολίζει το χριστιανισμό, που δεν μπορεί ούτε πρέπει πιά ο κόσμος να περιμένη τίποτ’ άπ’ αυτόν.

— «Έσύ Χάγαρτ, μεγάλωσες στη θάλασσα, του λέγει ο Άγνωστος, για πέ μου λοιπόν τί είναι κείνο το άδύνατο φως μακριά εκεί στα δεξιά;

— Είναι ο φάρος του Αγ. Σταυρού, άπαντά ο πειρατής.

— Έτσι, αϊ! Ο φάρος του Σταυρού!

Δέν ιδξερα. Μά μπορεί ποτέ ένα τόσο αδύνατο φως νά βοηθήσῃ σέ μιὰ μεγάλη φουρτούνα; ...

Τό αδύνατο φως τοῦ φάρου τοῦ Σταυροῦ εἶναι βέβαια ὁ χριστιανισμός, πού δέν μπορεί πιά νά συγκρατήσῃ, ὅπως πρὶν, τίς μεγάλες λαϊκές ὀρμές καί σιγά σιγά ξεθυμαίνει ὥσπου νά ξεψυχήσῃ γλήγορα.

Ὁ συγγραφέας βασανίζεται νά βρῆ στὸν «Ὁκεανό» του, τὴ λογικὴ ἔνωση τῶν δυῶ ἀνέντων τάχα ὁδῶν τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὴν ἔνωση τῶν δυῶ θεμελιώδικων ροπῶν τῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ. Γιὰ τοῦτο οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ καλοῦ καθὼς καί τοῦ κακοῦ συμπαθοῦνται ἀνάμεσό τους.

Τὰ μάτια τοῦ Χάγαρτ ἀτενίζουν ἐκεῖ ὅπου καί τὰ μάτια τοῦ Ἄγνωστου, πού συμβολίζει τὸ καλό;

Ὁ ἀββάς μὲ τὴν κόρη του, πού συμβολίζουν ἐπίσης ἕνα «ρηχό» καλό, συμπαθοῦν τὸ ληστή Χάγαρτ, πού κατ' αὐτοὺς ἀντιπροσωπεύει τὸ κακό.

Ὁ Ὁκεανός, ἢ ἡ ζωὴ ποτὲ δέν ψεύδεται, μὰ μέσα τῆς ὑπάρχει μιὰ κακὴ ἀρχή, στοιχεῖο ἀναπόφευγο...

Τὰ δυῶ αὐτὰ στοιχεῖα τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, τίς δυῶ αὐτὲς φαινομενικὲς ἀντίθετες μέσα στὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου, πού τὴ χωρίζει ἕνα φαινομενικὸ χάος, προσπαθεῖ ὁ Ἄντρέγεβ νά γεφυρώσῃ.

«Ὁ Ὁκεανός» εἶναι ἡ τελευταία τραγωδία τοῦ σοφοῦ μας ποιητῆ.

Ἡ καλλιτεχνικὴ πλοκὴ τοῦ ἔργου, ἡ νεωτερικὴ φιλοσοφία του καί ἡ πρωτοτυπία του, αὐτὰ εἶναι τὰ κυριότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ «Ὁκεανοῦ», πού γιὰ πολὺν καιρὸ θὰ λάμπῃ ἀνάμεσα στ' ἄλλα διαμάντια τῆς ρούσικης φιλολογίας.

* *

Ὁ Ἄνάθεμας. — Τραγωδία μὲ 7 εἰκό-

νες. Στὸ ἔργο τοῦτο, λέγει ὁ Μορόζωφ, ὁ συγγραφέας παίρνοντας γιὰ ἔπλο τοῦ τῆν ἱστορία καί τὴ φιλοσοφία μᾶς ξετυλίγει τὴν τραγωδία τοῦ διχασμοῦ τῆς διπλῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δημιουργικὴ ἀρχὴ τῶν στοιχείων μέσα στὸν ἀνθρώπο, πού ἐννοίωζε τὸν ἑαυτό τῆς ἀσυνείδητα κ' ἀνιγματοειδῆς κέντρο τοῦ αἰώνιου κόσμου, δὲ βρίσκει τὸ ἐπιθυμητὸ στήριγμα στὸ λογισμὸ τῆς γῆς. πού ζητάει μιὰν εὐτυχία νοητὴ, πού νά συμφωνῇ μὲ τὰ δικιολογημένα βάσανα καί τὰ ξαγορασμένα θύματα. Ἡ ζωὴ προχωρεῖ, χωρὶς νά κοιτάζῃ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ λογισμοῦ, σὲ νά μὴν ὑπάρχαν αὐτὲς γι' αὐτήν.

— «Ἄνάθεμα, δυστυχημένο πνέμα, ἀθάνατο στοὺς ἀριθμούς, αἰώνια ζωντανὸ στὰ μέτρα καί τὰ βάρη, ἀλλ' ἀγέννητο ἀκόμα γιὰ τὴ ζωὴ», λέγει ὁ Κάποιος πού φρουρεῖ τὰ σύνορα τῶν δυῶ κόσμων.

Ὁ «Ἄνάθεμας» εἶναι ποτισμένος μὲ μιὰν ὀλοφρόντιδῃ ἀνησυχία κ' ἕνα σφοδρὸ πάθος. Ὁ ἰδιόρρυθμος ἀνατολικὸς χρωματισμὸς φαίνεται ὄχι μονάχα στὴ γλώσσά του, ἀλλὰ καί στὸ χαραχτήρα τῶν συμβολικῶν ἡρώων του. Ὁλος ὁ ρυθμὸς τῆς συμβολικῆς αὐτῆς τραγωδίας τοῦ κόσμου, ἡ μουσικὴ τῆς, ἡ διάθεσή τῆς, τὸ πάθος τῆς, ὡς καί τὸ χιούμορ τῆς ἔχουν τὴ σφραγίδα τοῦ ἑβραϊκοῦ πνεύματος.

Ὁ καλλιτεχνικὸς αὐτὸς τρόπος μᾶς δείχνει ὀλοφάνερα τὸν ἀπόμακρο ἀρχαϊσμὸ τοῦ μοιραίου προβλήματος, πού παρουσιάζει ὁ συγγραφέας στὸ ἔργο τοῦτο.

Ὅπως στὰ τρεχάμενα νερὰ τοῦ ρυακιοῦ κατρεφτίζονται κατὰ σειρά ὀλοένα καινούριες καί καινούριες ἀκρογιαλιές, τὰ νερὰ ὅμως δέν ἀλλάζουν οὔτε τὴ λάμψη τους οὔτε τὸ χρῶμα τους, ἔτσι καί στὸν ὀλοένα καινούριο ρυθμὸ τοῦ Ἄντρέγεβ ἡχεῖ πάντα ἡ ἴδια κόρδα, πού διακρίνεται ἀμέσως καί στὸ Νουλούς, καί στὸν Ἰσκαριώτη, καί στὸν Κερζέντσεβ καί στὸν Βασιλιὰ-Πεῖνα. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ τύποι στὸ βάθος τους κρύβουν κάτι τὸ σχετικὸ ἀνάμεσα τους. Παντοῦ βλέπουμε μπροστὰ μας τὴν πάλη τοῦ μοναχικοῦ, πολυ-

δύναμου, ἀλλὰ καί ἀδύνατου καί δουλόπρεπου, μπροστὰ στὴ δύναμη τῆς μοίρας, Νοῦ, πού περιφρονεῖ τὰ πλήθη, ἀλλὰ καί τάγαπᾷ ἐπίσης, πού ὑποφέρει γι' αὐτὰ, ἀλλὰ καί τὰ προδίδει, πού μὲ πάθος προσπαθεῖ νά κυριέψῃ τὴ δημιουργία τῶν στοιχείων τῆς ζωῆς καί νά κλείσῃ τὸ χαώδικο κατακλεισμὸ τῆς μέσα στὰ τελικὰ σύνορα τῆς σκόπιμης δράσης τῆς λογικῆς θέλησης.

Ὁ Ἄνάθεμας νικήθηκε. Ἄλλ' αὐτὸ ἴσα ἴσα σημαίνει ὅτι ἡ πάλη θὰ ξακολουθήσῃ καί μυρίζεται ὅτι θὰ νικήσῃ στὸ μέλλο ὁ Ἄνάθεμας, πού ἀγαπάει τοὺς ἀνθρώπους, τὸ δυστυχημένο αὐτὸ πνέμα, πού δὲ γεννήθηκε ἀκόμα γιὰ τὴ ζωὴ, ἀλλ' ὑπάρχει γιὰ τὴν ὥρα μέσα στὴν ἐπιστήμη.

Ἐπάρχει κάτι τὸ μεγάλο κ' ἐπιβλητικὸ μέσα στὸν «Ἄνάθεμα», λέγει ὁ Ἀραμπάζιν. Μεγάλῃ εἶναι ἡ πρωτοτυπία τοῦ διαδόλου, πού ἀνταποκρίνεται στὶς θεωρίες καί τὸ πνέμα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἀκόμα καί μέσα στὴ Βίβλο ὁ διάβολος συμβολίζει τὸν ἐπαναστατημένο κατὰ τοῦ Θεοῦ Λογισμὸ, πού λέγει τῆς Εὔας ὅτι ὅποιος δοκιμάσει τὸν ἐμποδισμένο καρπὸ τῆς σοφίας τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ θὰ γίνῃ σὰν τὸ Θεό. Ὁ ξεπεσμένος διάβολος τοῦ Βύρωνα, ἐπίσης συμβολίζει τὸν ἐπαναστατημένο λογισμὸ καί τὴ μεγάλη θέληση. Ὁ διάβολος τοῦ Ἄντρέγεβ εἶναι ὁ διάβολος τοῦ λαοῦ, πού τότε πνίγει ἡ σκλαβιά, κ' ἐπαναστατεῖ. Εἶναι σταχτύς, προφυλαχτικός, διπρόσωπος, ψεύτης, εἶναι ὁμῶς καί δίκαιος καί εἰλικρινής, ἀγαπάει τὴν ἀλήθεια, γυρέβει τὴ δικαιοσύνη κ' ἐπιθυμεῖ τρελλὰ νά ρίψῃ μιὰ ματιὰ στὸ πρόσωπο τῆς αἰωνιότητος, λαχταρᾷ τὴν ἀλήθεια, λέγοντας, «ἄσσοι ἀγάπησαν τὸν Ἄνάθεμα, αὐτοὶ λαχταροῦν τὴν ἀλήθεια, σέβονται κ' ἐχτιμοῦν τὸ Νοῦ».

Γιὰ τὸν ἑαυτό του, λέγει στὸν φύλακα τῶν δυῶ κόσμων:

— «Ὁ Ἄνάθεμας ἔχει νοῦ, πού γυρέβει τὴν ἀλήθεια, πού μένει ἀπροσάτευτος μπροστὰ στὰ χτυπήματα σου ...

Καὶ ζητᾷ:

«— Φέξε στὸ δρόμο τοῦ διαδόλου καί τὸν θρώπου. Ὅλα στὸν κόσμο διψοῦν τὸ κλῶ καί δὲ ξέρουν πού νά τῶθρουν, ζητοῦν τὴ ζωὴ κ' ἀντικρύζουν τὸ θάνατο. Πέ μου τὸνομα τῆς αἰώνιας ζωῆς!—

Ὅλα, μὲ ὅτι εἶναι σπαρμένος ὁ βαρὺς δρόμος, πού τυρανιέται προσπαθώντας νά τόνε διαβῇ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, τὰ μάζεψε ὁ πονηρὸς συγγραφέας καί τᾶθαλε στὸν Ἄνάθεμα.

Τὴ βαναυσότητα, τὴν κομπορημοσύνη, τὴν ὑποκριτικὴ ὑποκειμενικότητα, τὴν τιμιότητα, τὴν ὑποκριτικὴ θετικὴ ἀδιαφορία γιὰ τὸ ἀφταχτο μυστήριον τῆς ζωῆς καί τοῦ θάνατου, τὸν αὐτόθελο περιορισμὸ, τὴ δύναμη πού προσπαθεῖ νά μαγέψῃ τὰ παραμικρὰ πράγματα κ. τ. λ. ...

Ὅλα αὐτὰ εἶναι βιογραφικὲς γραμμὲς πότε τῶν μεγάλων ἀνθρώπων τῆς ἐπιστήμης καί τῆς σκέψης, πότε τῶν ἀδιάφορων μπροστὰ στὸ ρέμμα τῆς ζωῆς, πότε τῶν μικροφιλόδοξων κ. ἄ., γραμμὲς μαζεμένες σ' ἕνα δέμα, χρωματισμένο μὲ μιὰ σκυθρωπὴ κ' ἀνέλπιδη θλίψη.

Ὁ Δαβὶδ Λεῖξερ, πού σκοτώθηκε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, πού ἔδωσε καί τὴ στερνὴ ρανίδα τοῦ αἱμάτου του γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, φοφάει σὰν τὸ σκουλίκι, χωρὶς νά παραδεχτῆ τὴν ἀθανασία του, ἔτοιμος νά καταραστῆ τὰ πλήθη, πού τὸν πετροβολοῦν, γεμάτος εὐστυχη κ' ἀδύναμη ἀγάπη, ὁ Δαβὶδ πού πεθαίνοντας ἔβλεπε στὴ φαντασία του παιδιὰ νά τρῶνε, γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα νά πεθάναν ἀπ' τὴν πείνα κ' ἔσφιγγε στὴν παλάμη του τὸ καπίκι, τὸ σύμβολο αὐτὸ τοῦ τιποτένιου δώρου τῆς μεγάλης ἀγάπης, ὅλα αὐτὰ συμβολίζουν τίς ἱστορικὲς τύχες τοῦ χριστιανισμοῦ, πού ξεψυχάει πιά, τοῦ χριστιανισμοῦ, πού κήρυξε ὅτι δέν ἔχουν ἀξία οἱ χρεὲς πάνω στὴ γῆ γιὰ εἶναι τῆς στιγμῆς, ἐνῶ στὸν ἄλλο κόσμον, θάνατι αἰώνιες, καί μ' αὐτὰ τὰ κηρύγματα ἀποβλάκωσε τὰ πνέματα.

Ὁ Δαβὶδ Λεῖξερ μοίρασε τὴ μεγάλη κληρονομία, πού τοῦ ἤρτε ξαφνικὰ κ' ἔμεινε πάλε

ὅπως εἶταν φτωχός. Ἡ δόξα του ἔμως τόσο πολὺ ξαπλώθηκε στὴ γῆ, ὥστε ξεσήκωσε ἑλοὺς τοὺς λαοὺς στὸ πόδι καὶ πῆγαν νὰ τοῦ ζητήσουν βοήθεια. Ἄλλ' ἐκεῖνος φάνηκε ἀνίκανος νὰ τοὺς βοηθήσῃ κ' ἔτσι τοὺς ἔκανε μεγάλο κακὸ γιὰ τὸς γέλασε ἄθελα. Γι' αὐτὸ καὶ τῆνε σκότωσαν. Ὁ Ἀνάθεμας σ' αὐτὸ ἀπάνω ὑπόσχεται πὼς θὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα τὴν πάλῃ καὶ τὴν αἵματοχυσία, γιὰ νάναγκάσῃ τοὺς οὐρανοὺς νὰ τοῦ φανερώσουν τὴν ἀλήθεια, πὸ κρύβουν μέσα τους, γιὰ τὴν αὐτὴ τὴν ἀλήθεια μέσα εἶναι ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου.

«... Ἐσὺ ἔχεις μιὰ τόσο κακὴ φήμη, ψεύτης, ληστής, φονιάς... φωνάζει ὁ Ἀνάθεμας τοῦ Κάποιου πὸ φυλάγει τὴν εἴσοδο, τοῦ ἔχτροῦ του, πὸ συμβολίζει τὸ θάνατο.

Μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ γελόια δουλόπρεπη φιλανθρωπία τοῦ ἑβραίου Δαβὶδ ὁ Ἀντρέγεβ μᾶς ξεσκεπάζει τὴν κωμικοτραγικὴ σύγχρονη μπουρζουάζικη ἀντίληψη τῆς ζωῆς, πὸ ἔρχεται νὰ τὴν κατὰξῃ ἀλύπητα μιὰ νεοδημιουργούμενη ζωὴ, πὸ ἄρχισε νὰ ὀριμάζῃ μπροστὰ στὶς σιδερένιες πύλες μέσα στὴν ἄγρια καὶ φρικιαστικὴ ἐρμιὰ, ἀνάμεσα στοὺς ἄγριους σταχτιοὺς βράχους, ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἀρχίζει ἡ αἱματηρὴ πάλῃ τοῦ ἐπαναστημένου διαβόλου ἔχοντας σύμμαχό του τὸν ἀπλοϊκὸ ἑβραῖο, τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ἀδύνατη κ' ἀσήμαντη ἀγάπη, ἐνῆντιαν στὸ θάνατο καὶ στὸ ἄγνωστο, πὸ δὲν ἔχει ὄνομα καὶ προσταχτικὰ κ' ἀναπόφευγα ταχτοποιεῖ τὸν κόσμον τοῦ Δημιουργοῦ.

Αὐτὸ θέλει νὰ μᾶς δείξῃ μέσα στὴν ἄγρια τραγωδία του ὁ ποιητὴς καλλιτέχνης.

«**Ὁ Βασιλιάς-Πεῖνα**», «**Πρὸς τᾶστρα**», «**Οἱ μάρβρες μάσκες**», «**Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου**», «**Ὁ Γίγας**», «**Ὁ Ὁκεανός**», «**Ὁ Ἀνάθεμας**», αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ νεωτεριστῆ καὶ πρωτότυπου νέου συγγραφέα τῆς Ρωσίας, τοῦ Λ. Ἀντρέγεβ. Καὶ γι' αὐτὰ κάναμε λόγο ἐδῶ. Ἔχει δ-

Προχθὲς πέθανε στὸν Κουρού-τσεμὲ τοῦ Βοσπόρου ὁ Ν. Α. ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ, πατέρας τοῦ φίλου ποιητῆ κ. Α. Μελαχρινοῦ. Ἡ Διεύθυνση τῶν Χρονικῶν ρίχνει ἓνα ἄνθος στὸ νωπὸ του τάφο, σημάδι ἐχτίμησης, καὶ συλλυπιέται μὲ τὴν καρδιά της τὸ λυπημένον ποιητῆ.

μῶς κ' ἄλλα ἔργα, σὰν τὸ λυρικό δραματάκι του «**Ἡ Ἀνθοῦλα**», τὸ δράμα «**Οἱ μέρες τῆς ζωῆς μας**», τὸ μεγάλο διήγημα «**Οἱ ἐφτά κρεμασμένοι**» καὶ ἄλλα, πὸ ἔρχονται κατόπι ἀπ' τὰ πρῶτα, πὸ μιλήσαμε.

Ἴσως ἄλλη φορὰ δοθῇ ἀφορμὴ νὰ κάνουμε λόγο καὶ γιὰ τὰ ἔργα αὐτά.

Νίκος Καστρινός.

ΠΑΡΑΞΕΝΟΙ ΛΥΓΜΟΙ

Βαρυοχτυποῦν οἱ νότες!...
Μὴν κλαῖς μαυροντυμένη ὁμορφιά,
θάψε μέσ' τ' ὅσο κελὶ τις πρῶτες
ξεφάντωσες σου, ἀγάπες καὶ χαρές,
καὶ δούλεψε μ' ἀγιωσύνη τὴν ὥριὰ
τὴν Παναγιά!...

Ἄριοχτυποῦν οἱ νότες!...
Σταλιές γιομίσαν τὰ ματόκλαδα σου,
μαθήτρα καλογοιὰ συχώρα
τὴν ἔχτρα,
τῆς δέησης σιμῶν' ἡ ὥρα,
ρίξου στὴ μουσικὴ τὴ σιγοπαίχτρα
καὶ δούλεψε μ' ἀγιωσύνη τὴν ὥριὰ
τὴν Παναγιά!...

Τὴ μουσικὴ τὴ μακροσέρνουνε
οἱ θόλοι τοῦ μοναστηριοῦ οἱ μεγάλοι,
ἄκου! ἀκοῦς; σὰν τὸ κρυστάλλι
ἀπαλοκορροῦνται οἱ νότες,
στὸ νοῦ τις λίπες φέρνουνε
καὶ σέβανε τὰ γόνατα λυγοῦνε,
μαθήτρα καλογοιὰ μὲ τις ἄγιες,
σκῦψε στὶς λυπημένες λιτανίες
καὶ δούλεψε μ' ἀγιωσύνη τὴν ὥριὰ
τὴν Παναγιά!...

Νεκροσημαίνουν οἱ καμπάνες
χαράμματα κ' ἡ ὥρ' ἀργοπερνάει,
δὲν ξυπνάει
μόν' ἡ μαθήτρα καλογοιὰ
κ' οἱ νότες παίζανε κ' οἱ νότες οἱ θλιμμένες:
Σιωπὴ! κλαῖνε! κλαῖνε βαριά,
κλαῖνε τὴν πεθαμένη καλογοιὰ
μὲ λιτανίες λυπημένες.

Βασ. Μ. Κοντούδης.

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ὁ κ. Θεόδ. Βελιανίτης δημοσιεύει στὴν «Ἐστία» τῆς 5 Σεπτεμβρίου τὸ παρακάτω πολὺ ἐνδιαφέρον γράμμα:

Φίλιτάτε μου,

Εἰς τὴν «Ἐστία» ἀνέγνωσα ὥρατον ἄρθρον τοῦ φίλου μου κ. Νικολάου Λάσκαρη περὶ τῆς πρώτης Ἑλληνίδος, τῆς ἀσχοληθείσης εἰς τὴν θεατρικὴν φιλολογοίαν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς παραστάσεως ἔργου τινὸς τῆς δεσποινίδος Εὐγενίας Ζωγράφου. Ὁ κ. Λάσκαρης, ὅστις μετ' ἀφοσιώσεως ἐπέδωθε εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ θεάτρου ἀναφέρει ὡς τὴν πρώτην ἀσχοληθεῖσαν ἑλληνίδα, κυρίαν τινὰ κατοικοῦσαν εἰς Ναύπλιον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Καποδιστριακῆς διοικήσεως, τῆς ὁποίας πατριωτικὸν ἔργον ἐπαίχθη εἰς Σύρον.

Ἡ ἑλληνὶς ἔμως αὕτη τοῦ Ναυπλίου δὲν εἶναι ἡ πρώτη ἣτις ἀνησχολήθη εἰς θεατρικὰ ἔργα. Χρόνους τινὰς πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ἑλληνὶς Σούτσου, θυγάτηρ ἡ ἀνεψιὰ ἐνὸς ἐκ τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας, κατοικοῦσα εἰς Βουκουρέστιον, ἐδημοσίευσε μεταφράσεις θεατρικῶν ἔργων τοῦ Κοτσεβοῦ καὶ τοῦ Ρακίνα κατὰ τὸ 1818, τὸ δὲ ἔργον τῆς τοῦτο ἔχει ἀφιερῶσει εἰς τὸν Βοεβόδαν Σούτσον.

Δυστυχῶς εὐρισκόμενος μακρὰν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ σπουδαστηρίου μου, δὲν ἔχω πρόχειρον τὸ βιβλίον τοῦτο τῆς Κυρίας Σούτσου ἀλλ' ὁ κ. Λάσκαρης δύναται νὰ τὸ ἀναζητήσῃ, ὅπως εἰς τὴν ἱστορίαν του περὶ ἑλληνικοῦ θεάτρου κατὰξῃ καὶ τὴν λογοίαν αὐτὴν ἑλληνίδα εἰς τὴν θέσιν ἀρμόζει αὐτῇ.

Ἡ Σούτσου αὕτη δὲν γνωρίζω ἀν ἔγραψε πρωτότυπα ἔργα. Ἄλλὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἑλληνικὴ φιλολογοίαν δὲν ὑπῆρχεν. Ἐκτὸς τοῦ

Ρήγα τοῦ Φεραίου, τοῦ Ἰακωβάκη Νερουλοῦ καὶ τοῦ Ρίζου Ραγκαβῆ, ἄλλοι δὲν ἠσχολοῦντο εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἐλαφρὰν λεγομένην φιλολογοίαν.

Ἐν ταῦτοις τὸ Βουκουρέστιον χάρις εἰς τὴν προστασίαν τῶν φιλογενῶν ἡγεμόνων ἐγένετο τὸ κέντρον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀνεπτύχθη δὲ καὶ ἡ ἰδέα τῆς συστάσεως Ἑλληνικοῦ θεάτρου παραστάσεις μάλιστα τινὲς ἐδόθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐν μέσῳ ἐνθουσιῶντος Ἑλληνικοῦ καὶ Ἑλληνίζοντος κοινου, τότε δ' ἐπαίχθη καὶ μία τῶν μεταφράσεων τῆς ἐν λόγῳ κυρίας Σούτσου.

Σημειώσατε ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρωτότυπα ἔργα δὲν ἐγράφοντο, μόνον δὲ μεταφράσεις τοῦ Ρακίνα καὶ ἄλλων συγγραφέων ἐπαίζοντο ἀλλ' ἀδιάφορον, τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε ἡ ἀμάθεια εἶχε κληρώσει τὴν Ἑλληνικὴν γῆν καὶ πλήρης ἐπεκράτει ἀγνοία τοῦ θεάτρου, ὑπῆρξεν Ἑλληνίς, ἡ ὁποία μετέφραζε τὸν Ρακίναν καὶ τὸν Κοτσεβοῦ καὶ τὰ ἔργα τῆς ἐπαίζοντο εἰς τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν θεάτρον, ἕπερ ἀνεφάνη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλληνὶς δὲ αὕτη δικαίως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πρώτη ἀσχοληθεῖσα μετὰ τὴν θεατρικὴν φιλολογοίαν ἐν Ἑλλάδι γυνή.

Οἱ ΜΠΛΟΦΕΣ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ

Ὁ Ταχυδρόμος στὸ φύλλον ταυ τῆς Τετάρτης γράφει κάτι γιὰ τὸ περιοδικὸν Poesia τοῦ Παρινέτη καὶ γιὰ τὴ θεωρίαν τοῦ μελλοντισμοῦ. Φυσικὰ τὴν κατακρίνει μὲ τὸ συνηθισμένο του τρόπο, χωρὶς ἴσως νὰ νοιώσῃ καὶ νὰ φιλοσοφήσῃ τὸ βαθύτερον τῆς νόημα. Αὐτὸ δὲ μᾶς ἐνδιαφέρει, ἀλλὰ στὴν κατάκρισιν του ἀπάνω σκέφτηκε ν' ἀναφέρῃ καὶ τὸν κ. Ψυχάρη καὶ τὴν στρουγγα του καὶ νὰ παρομοιάσῃ τὴν πολιτεία τοῦ Μαρινέτη καὶ τῶν ὀπα-

δῶν του με τὴν πολιτεία τοῦ Ψυχάρη καὶ τῶν μαλλιαρῶν. Ἐμεῖς δὲ βλέπουμε καμιά σχέση. Βλέπουμε ὅμως καὶ γνωρίζουμε καλὰ τὴν πολιτεία τοῦ Ταχυδρόμου. Στὶς ἐκλογῆς τῶν ὑποψηφίων ἐκλεκτόρων ἀπότυχε οἰχτρά καὶ τὸ πανελλήνιο τότε χαρακτηρίτε ὅπως ἔπρεπε νὰ τότε χαρακτηρίση. Ἔσχισε τὰ φύλλα του καὶ τὸν ἔφτυσε κατάμουτρα. Ἀπὸ τὴν ἠθικὴ αὐτὴ κατάπτωση πρέπει νὰ σηκωθῆ, πρέπει μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ὁμοεθνῶν του νὰ φανῆ ἔθνικὸς καὶ με αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ ξαναρχίσῃ ἢ πρωτινὴ δεκαρολογία. Σκέφτηκε λοιπὸν τὸ εὐαίσθητο ζήτημα. Νὰ γράψῃ γιὰ τοὺς μαλλιαροὺς, νὰ ὀνοματίσῃ παλλάδια καὶ παραδόσεις, νὰ συγκινήσῃ τὴν κοσμάκη καὶ νὰ ἀναστηθῆ. Ἐμεῖς, βέβαια, δὲ φοβούμεσθε τέτοιες τσαρλατανιές, μὰ ἂς εἶναι βέβαιος πὸς καὶ ὁ κοσμάκης δὲ συγκινιέται ἀπὸ τέτοια πυροτεχνήματα. Τὸ πολὺ πολὺ μποροῦνε νὰ συγκινηθοῦνε μερικὰ πρόσωπα, πὸς τότε τριγυροῦνε καὶ ἀποτελοῦνε τὴν ἀκρόπολη τῶν σαπισμένων του ἀρχῶν.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἔδωσε τὸν ἀργυρὸ Σταυρὸ τοῦ Σωτήρα στὸν ποιητὴ Στέφανο Μαρτζώκη με τὴν εὐκαιρία τῆς εἰκοσιπενταετηρίδας του.

Στὰ Θέατρα τῆς Κοτοπούλης καὶ τῆς Κυβέλης παίχτηκε τὸ λυρικὸ δρᾶμα τοῦ Ὄσκαρ Οὐάιλτ. Φλωρεντινὴ Τραγωδία... Ἡ ὑπόθεσις του: Ἐνας Φλωρεντινὸς πρίγκηπας μπαίνει ἀγνωρίστος στὸ σπίτι τοῦ πρᾶματευτῆ Σιμόνε γιὰ νὰ ξελογίσῃ τὴν ὡραία γυναῖκα του. Ὁ Σιμόνε ὑπομονητικὸς, δουλικὸς, στὰ τελευταῖα, ὅταν μαθαίνη τὴν ἐπιδρομὴ σηκώνει κεφάλι καὶ θέλει νὰ ἐκδικηθῆ, προσκαλώντας τὸν πρίγκηπα στὴ μονομαχία.

Στὸ Πανελλήνιο παίχτηκε ἀπὸ τὸ Μελοδραματικὸ θίασο τοῦ κ. Λαυράγκα, τὸ καινούριον ἔργον τοῦ Σακελλαρίδη, «Τὸ στοιχειωμένον Γεφύρι».

Συστήθηκα πάλι τὸ θέατρο τοῦ Μάτερλιγκ, πὸς σκοπὸς του εἶναι ἢ διάδοσις τῶν ἔργων τοῦ δυνατοῦ συγγραφέα σ' ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ θέατρο αὐτὸ εἶχε ἰδρυθῆ πρὸ μερικὰ χρόνια πρὶν καὶ ἔδωσε καὶ καὶ στὴν πόλιν μας μερικὰς παραστάσεις.

Πέθανε ὁ Ἑρρικός δ' Ἐρβιλί, δραματογράφος,

πεζογράφος, ποιητὴς ἀπὸ τοὺς πρὸ λεπτοὺς καὶ τοὺς πρὸ ἐκλεκτοὺς τῆς Γαλλίας.

Ὁ κ. Δορῆς ἀνακάλυψε στὴ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Παρισιοῦ ἓνα δειχτικώτατον σατυρικὸν χειρόγραφον τοῦ Λεονάρδου δὲ Μοντένια. Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ κινεῖ τὴν περιέργειαν τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου.

Ὁ κ. Ἀθανασιάδης τύπωσε καινούρια συλλογὴ ποιημάτων στὴ γαλλικὴ γλῶσσαν.

Στὸ θέατρο τῆς Κυβέλης παίχτηκε τὸ καινούριον δρᾶμα τοῦ Παντελῆ Χόρν, ἢ «Φιορέλλα».

Τὸ Λογοτεχνικὸν Τμήμα τοῦ Προοδευτικοῦ Κέντρο ὄρισε τὸ προσωρινὸν τοῦ Προεδρείου καὶ διόρισε καὶ ἐπιτροπὴν γιὰ νὰ συντάξῃ τὸν κανονισμὸν του. Τὸ Προεδρεῖον ἀπαρτίσθη ἀπὸ τὸν κ. Χρ. Χρηστοβασίλη, Πρόεδρον, τὸν κ. Μίνωα Καλόγνωμον, ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν κ. Ν. Σαντοριναῖον, γραμματικόν. Ἡ συντακτικὴ τοῦ καταστατικοῦ ἐπιτροπὴ ἀποτελέσθη ἀπὸ τοὺς κ. κ. Ἐλσαῖο, Α. Λυμπουσακή καὶ Ἄντ. Γιαλούρη.

Ἀπὸ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀνατέθηκε στοὺς κ. κ. Ν. Σαντοριναῖον καὶ Ἀ. Γεωργιάδην ἢ σύνταξις τῆς ἱστορίας τοῦ Προοδευτικοῦ Κέντρο, ἀπὸ τῆς σύλληψις τῆς ἰδέας τῆς ἱδρύσεως ὡς τὴν ἐποχὴ πού ἄρχισε νὰ ἐργάζεται κανονικᾶ.

Ἡ σατυρικὴ ἐφημερίδα «Μυτιληνίδας» τῆς Μυτιλήνης, πὸς εἶχε διακόψει τὴν ἐκδοσὴν τῆς λίγον καιρὸ, ξανάρχισε νὰ βγαίνη δροσερῆ, ἔξυπνη, γεμάτη χιούμορ καὶ δειχτικότητα.

Ἐπειδὴ ἢ ὕλη τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ τῶν Χρονικῶν εἶταν πολλή, ἀναγκαστήκαμε νὰ βγάλουμε πολλὰ Σημειώματα καὶ Δικά μας καὶ Ξένα. Στὸ ἄλλο φύλλον θάχομε περισσότερα.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ. Περιοδικὸν λογοτεχνικόν. Συνδρ. φρ. 10. Ἀλεξάντρα ΒΡ. 1146. Αἴγυπτος.

ΝΕΟΤΗΣ. Περιοδικὸν λογοτεχνικόν. Συνδρ. μετζ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν φρ. 10. Ὀδὸς Γαλάζιον 30, Σμύρνη.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΠ. ΟΜΙΛΟΥ. Παιδαγωγικὸν περιοδικόν. Συνδρ. 10. δρ. Ὀδὸς Λέκα 4 Ἀθήνα.

Γ. ΕΓΓΛΕΖΑΚΗΣ. Ὁδοντοῦατρός.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Τυπογραφικὰ Καταστήματα

Π. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ καὶ ΣΙΑΣ

Γαλατὰ ὁδὸς Κεμόντο Ἀριθμὸς 8